

Юськова А.Р., Луців Ю.В.

студентки,

*Науковий керівник: **Наняк Ю.О.***

кандидат філологічних наук, доцент,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПЕРЕКЛАД СУБТИТРІВ ДЛЯ ВІДЕО ПРО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКУ ВІЙНУ

Субтитрування – один з найзатребуваніших видів перекладацької діяльності. Тривалий період воно залишалось єдиним доступним видом аудіовізуального перекладу. Сьогодні ж субтитрування стало невід’ємною частиною різноманітних відеоматеріалів. До прикладу, фільми, навчальні відео, ролики для платформи Tik-Tok та YouTube каналів, рекламні ролики та ін. Варто додати, що цей тип перекладу набув набагато більшого значення за останні кілька місяців для українських перекладачів у зв’язку з російсько-українською війною. Субтитрування стало дієвим способом у поширенні актуальної інформації про війну в Україні.

Патріотичні відео створюються для того, щоб пояснити, що саме відбувається в Україні та залучити якомога більше підтримки від Заходу, адже допомога цивілізованого світу є надзвичайно важливим аспектом у боротьбі проти російських загарбників.

Метою нашого дослідження є аналіз субтитрів до патріотичних відео про російсько-українську війну, технік та прийомів, які застосовують українські перекладачі при створення субтитрів англійською мовою.

Джерелом фактичного матеріалу нам послужили 3 відео, знайдені на просторах Tik-Tok, Facebook та YouTube.

Наведемо та проаналізуємо сучасні визначення поняття «субтитр». Субтитр – це напис, розташований у нижній частині кадру. Текст субтитру є перекладом іншою мовою слів диктора або напису. Субтитр – напис на нижній частині кадру, що є коротким перекладом іншомовного діалогу (чи взагалі тексту) мовою, зрозумілою глядачам.

Субтитр – в кіно і на телебаченні: напис під зображенням, усередині кадру [1].

У цій статті ми розглядаємо субтитр як напис, розташований у нижній частині кадру та текст субтитру як переклад іншою мовою слів диктора або напису.

Відповідно до усіх визначень поняття «субтитр», поданих вище, можемо зробити висновок, що суть субтитрування полягає в загальній особливості перекладу – необхідності ущільнення (компресії) оригінального звучного тексту для відображення у вигляді субтитрів [1]. Результатом цієї компресії та використання ряду перекладацьких прийомів є створення локалізованого перекладу у вигляді субтитрів, який є зрозумілим для іноземного глядача.

Процесу створення субтитрів зазвичай передують переклад відео- та аудіо матеріалів. Спочатку ці матеріали вилучають з відео та перетворюють у текст. Пізніше виконується переклад текстового документу, а також накладання субтитрів на відео-оригінал. При цьому варто дотримуватись ряду вимог, а саме: текст повинен синхронізуватись з відеофайлом та не займати більш ніж 2 рядки, на екрані не може бути більше 40 знаків, що є оптимальною кількістю для читання субтитрів.

У субтитруванні, як окремому виді перекладу використовують перекладацькі прийоми притаманні лише цьому напрямку, а також перекладу загалом.

До найбільш уживаних прийомів, безсумнівно, варто віднести генералізацію (узагальнення) та конкретизацію.

Генералізація (узагальнення) використовується з метою дотримання знакової обмеженості, тобто у мінімальній кількості символів викласти максимальний зміст висловлювання: «помити голову» → «to take a shower», «в метро було нормально» → «the subway was okay», «у миролюбній хліборобській нації» → «in a peaceful farming nation». Генералізація вживається також на стилістичному рівні, коли стилістично забарвлене слово перекладається загальнозживаним: «підземка» → «subway».

Конкретизація ж використовується з ціллю уточнення заданої контекстом ситуації [2], також цим прийомом часто послуговуються при перекладі, в нашому випадку української, реалії: «Кіндер» →

«Kinder Surprise egg «, «на ободі ледь доїхала» → «on the rim of the wheel I drove», «О, тепер бабця з пенсією буде!» → «Now grandma will finally get a pension!», «кумедний образ українця з оселедцем, салом та галушками» → «a funny image of a Ukrainian with forelock (called herring), lard and halushkas (dumplings alike)», «відправляли у вічну мерзлоту Сибірських таборів» → «sent us to the permafrost of the Siberian *prison camps*», «Тепер на вас усіх чекає смерть за Бучу, Ірпінь...» → «You will all be killed in memory of victims in Bucha, Irpin...», «ваші трупи...лежатимуть» → «your corpses...will rot».

Зважаючи на своєрідність цієї тематики відео та їх контекст, нерідко можна зустріти такий перекладацький прийом як контекстуальна заміна, тобто трансформація, внаслідок якої перекладним відповідником стає слово або словосполучення, що не є словниковим відповідником і що підібрано із врахуванням контекстуального значення слова, контексту вживання та мовленнєвих норм і традицій мови перекладу [6]: «тьотя Наташа» → «Miss Natasha», «ледь доїхала» → «I drove», «щось, що віками дримало» → «something that had been dormant ... for centuries», «їх (ред. тіла) роздиратимуть собаки» → «they will be eaten by dogs».

Іноколи задля лаконічності субтитрів перекладачі можуть вдаватися до такого прийому як об'єднання речень: «Ви не повернетесь додому. Ніколи.» → «You will never return home.»

Підсумовуючи зроблену нами роботу, варто зазначити, що відеоролики є одними із аспектів сучасної масової культури, яка в свою чергу формує у головах людей картину світу, образи цілих країн та народів, а також їх історію. Субтитрування, безсумнівно, є окремим видом перекладу, і як ми вже підкреслювали вище, має свої прийоми: генералізація, конкретизація, об'єднання речень, контекстуальна заміна. Крім того, перекладач вдається до компресії тексту для того, щоб переклад відповідав вимогам субтитрування. Такий вид перекладу є не менш важливим та складним завданням ніж переклад художньої чи науково-популярної книги чи фільму.

Переклад субтитрів потребує від перекладача не тільки вільного володіння іноземною та рідною мовами, але і знання стратегій семантичного аналізу та синтезу з огляду на часову та знакову обмеженість. Крім цього, перекладачеві необхідно впевнено

оперувати навичками локалізації іншомовного аудіовізуального матеріалу за допомогою міжмовної передачі елементів його лінгвістичної системи з урахуванням лінгвокультурологічних, емоційних та ритмічних особливостей.

Сьогодні субтитрування відео на українську тематику заслуговує особливої уваги, оскільки завданням кожного українського перекладача субтитрів є створення якісного та професійного перекладу відео з метою поширення його серед іноземних глядачів.

Список використаних джерел:

1. Єлісеєва С. В. Особливості субтитрування як напряму перекладацької діяльності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2018. № 32 том 2 URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v32/part_2/44.pdf (дата звернення: 20.05.2022).
2. Конкульовський В., Возник Н. Субтитрування як один із видів аудіовізуального перекладу. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»*. Випуск 187. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1247101.pdf> (дата звернення: 20.05.2022).
3. URL: <https://vm.tiktok.com/ZMLs7m76R/>
4. URL: https://fb.watch/cAQ_BF1Wfk/
5. URL: https://drive.google.com/file/d/17t7hCb8Pq05x-1mg_7jxK7qf2SprE4Op/view?usp=sharing
6. Каламбет Я. І. Лексичні трансформації в науково-технічному перекладі. *Молодий вчений*. 2018. № 4(56). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4/131.pdf> (дата звернення: 20.05.2022).